

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2004. gada 1.oktobrī

Administratīvā rajona tiesa

šādā sastāvā: tiesnese L.Andersone

piedaloties pieteicēja – Maksātnešpējīgās akciju sabiedrības „Liepājas Siltums” pārstāvei R.B.,

atbildētāja – Konkurences padomes pārstāvēm I.L. un L.D.,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu Maksātnešpējīgās akciju sabiedrības „Liepājas Siltums” pieteikumā par LR Konkurences padomes 2003.gada 4.jūlija lēmuma Nr.26 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] 2003.gada 4.jūlijā LR Konkurences padome, pamatojoties uz Konkurences likuma 13.panta ģenerālklausulu un 1.punktu, pieņēma lēmumu Nr.26, ar kuru tika konstatēts, ka Maksātnešpējīgā AS „Liepājas Siltums” atrodas dominējošā stāvoklī siltumenerģijas piegādes tirgū Liepājas pilsētā un ka tā bez attaisnojoša iemesla ir atteikusies slēgt darījumu ar karstā ūdens skaitītāju uzstādīšanas un plombēšanas pakalpojuma tirgus dalībnieku – SIA „Dukatra Industrija”, tādejādi ļaunprātīgi izmantojot dominējošo stāvokli. Maksātnešpējīgajai AS „Liepājas Siltums” tika uzlikts naudas sods Ls 250 apmērā un pienākums līdz 2003.gada 1.septembrim noslēgt sadarbības līgumu ar SIA „Dukatra Industrija”, pilnvarojot to veikt karstā ūdens patēriņa skaitītāju plombēšanu un akta sastādīšanu par to, ka skaitītājs ir uzstādīts un tas ir darba kārtībā.

[2] Nepiekrītot 2003.gada 4.jūlija LR Konkurences padomes lēmumam Nr.26, Maksātnešpējīgās akciju sabiedrība „Liepājas Siltums” (turpmāk – Liepājas Siltums) 2003.gada 18.augustā iesniedza pieteikumu Rīgas pilsētas Centra rajona tiesai, lūdzot atcelt 2003.gada 4.jūlija LR Konkurences padomes lēmumu Nr.26.

[3] 2004.gada 19.februārī Rīgas pilsētas Centra rajona tiesa, izskatot Liepājas Siltuma lūgumu par lietas nosūtīšanu Administratīvajai rajona tiesai, pieņēma lēmumu, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 122., 285., 286., 287.pantu, nosūtīt lietu Maksātnešpējīgās akciju sabiedrības „Liepājas Siltums” pieteikumā par LR Konkurences padomes

2003.gada 4.jūlija lēmuma Nr.26 atcelšanu Administratīvajai rajona tiesai.

[4] Administratīvajā rajona tiesā 2004.gada 15.martā saņemtajā Liepājas Siltuma pieteikumā pieteicējs lūdz atcelt LR Konkurences padomes 2003.gada 4.jūlija lēmumu Nr.26.

[5] Savā pieteikumā Liepājas Siltums norāda, ka 2003.gada 4.jūlija LR Konkurences padomes lēmums Nr.26 ir prettiesisks pamatojot ar sekojošu:

[5.1] No 1998.gada Liepājas Siltums neveic karstā ūdens skaitītāju uzstādīšanu – tāpat ir izstājies no skaitītāju uzstādīšanas un plombēšanas pakalpojumu tirgus, saglabājot ierobežotu dalību skaitītāju plombēšanā. Liepājas Siltuma stāvoklis šajā tirgū ir līdzvērtīgs ar citām juridiskajām personām, kurām ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk-VARAM) izsniegta licence uzņēmējdarbības veikšanai būvniecībā, tādēļ nav iespējams noteikt katrā šī tirgus dalībnieka daļu šajā tirgū un Liepājas Siltuma tirgus daļa nevar būt vismaz 40 procentu. Liepājas Siltums nenoliedz, ka Liepājas pilsētā kā siltumenerģijas piegādātājs tas atrodas dominējošā stāvoklī.

[5.2] Atbildētājs, pieņemot lēmumu un atzīstot Liepājas Siltumu par karstā ūdens piegādātāju, nav objektīvi izvērtējis Liepājas domes noteikumu Nr.10 „Noteikumi par karstā un aukstā ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanu, lietošanu un pārbaudes kārtību Liepājas pilsētas dzīvojamā fonda ēkās, dzīvokļos un nomas telpās” (turpmāk – noteikumi Nr.10) 3.2.punktu un 12.punktu, bet balstījies tikai uz ieinteresētās puses – domes amatpersonas sniegtajiem subjektīvajiem šo noteikumu traktējumiem, tajā pašā laikā ignorējot pieteicēja pamatotās iebildes šajā jautājumā.

[5.3] No pārsūdzētā lēmuma nav saprotams kā konkrētajā gadījumā ir izpaudusies Liepājas Siltuma ļaunprātība, jo lēmumā nav norādes uz šāda apgalvojuma pietiekami likumīgu pamatojumu.

[6] Atbildētājs – LR Konkurences padome savos paskaidrojumos norāda, ka Liepājas Siltuma prasība ir noraidāma pamatojot ar sekojošu:

[6.1] Dominējošais stāvoklis ir saistīts ar konkrēto tirgu un pēc Konkurences likuma 1.panta 1.punkta dominējošā stāvoklī esošais tirgus dalībnieks var arī ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci jebkurā konkrētajā tirgū. Liepājas Siltums ir ļaunprātīgi izmantojis savu dominējošo stāvokli siltumenerģijas piegādes tirgū Liepājas pilsētā, kā rezultātā ir ietekmējis (ierobežojis jeb sašaurinājis) konkurenci karstā ūdens skaitītāju uzstādīšanas un plombēšanas tirgū.

[6.1.1] Liepājas Siltums sava pieteikuma nav iebildis pret to, ka viņš atrodas dominējošā stāvoklī siltumenerģijas piegādes tirgū, ka viņš ir ieguvis normatīvajos aktos Piegādātājam piešķirtās ekskluzīvās tiesības

veikt karstā ūdens skaitītāju plombēšanu, kā arī Liepājas Siltumam nav iebildumu pret to, ka viņš bez objektīvi attaisnojoša iemesla atteicies slēgt darījumu ar SIA „Dukatra Industrija”.

[6.1.2] Nav iespējams objektīvi noteikt ūdens skaitītāju uzstādīšanas un plombēšanas pakalpojumu tirgus dalībnieku tirgus daļas un Liepājas Siltuma tirgus daļa nav vismaz 40 procentu, taču Liepājas Siltums ir vienīgais siltumenerģijas piegādātājs Liepājas centralizētās siltumapgādes sistēmai un tādēļ tas atrodas dominējošā stāvoklī atbilstoši Konkurences likuma 1.panta 1.punkta izpratnei un, atrodoties dominējošā stāvoklī tam ir piešķirtas ekskluzīvās tiesības veikt karstā ūdens skaitītāju plombēšanu un tiesības šīs tiesības uz pakalpojuma sniegšanu deleģēt.

[6.2] Liepājas domes noteikumu Nr.10 3.2.punkta jēga un būtība ir noteikt, ka ūdens patēriņa skaitītāju montāžas un demontāžas darbus drīkst veikt tikai juridiskas personas, kurām licenci šo darbu veikšanai ir izsniegusi VARAM. Līdz ar to SIA „Dukatra Industrija” ir tiesības veikt darbības, kas saistītas ar aukstā un karstā ūdens skaitītāju montāžu un demontāžu. SIA „Dukatra Industrija” ir līgumi ar Liepājas namu pārvaldēm par aukstā ūdens skaitītāju plombēšanas pakalpojumu sniegšanu dzīvojamā sektora fiziskām personām, taču iespēju SIA „Dukatra Industrija” sniegt arī karstā ūdens skaitītāju plombēšanas pakalpojumus liedz Liepājas Siltuma atteikums slēgt līgumu.

[6.2.1] Saskaņā ar Liepājas domes noteikumu Nr.10 12.punktu, aukstā un karstā ūdens patēriņa skaitītāju plombēšanas pakalpojumu ir tiesīga sniegt persona, kurai ir līgums ar Piegādātāju un uz šī līguma pamata izsniegts pilnvarojums sniegt plombēšanas pakalpojumu. Arī 2003.gada 12.jūnija Ekonomikas ministrijas viedoklis Nr.4.11-07/447 ir, ka plombēšanas pakalpojumu saskaņā ar Liepājas domes noteikumu Nr.10 12.punktu nav iespējams sniegt bez Piegādātāja pilnvarojuma līguma. Tādēļ nav pamatots Liepājas Siltuma viedoklis, ka SIA „Dukatra Industrija” bija tiesības vērsties tieši pie apsaimniekotāja, lūdzot noslēgt līgumu par šo pakalpojumu sniegšanu. Arī Liepājas domes 2003.gada 16.jūnija skaidrojumā Nr.38524/1.-21./29939 ir norādīts, ka AS „Liepājas Siltums” ir uzskatāma par karstā ūdens skaitītāju uzstādīšanas un plombēšanas pakalpojumu Piegādātāju. Turklāt karstā ūdens skaitītāju uzstādīšanas un plombēšanas pakalpojumu sniedzēji par karstā ūdens skaitītāju uzstādīšanu, noplombēšanu un aktu sastādīšanu ir noslēguši līgumus tikai ar Liepājas Siltumu.

[6.2.2] Tādejādi Liepājas Siltuma rīcība, kas izpaužas līgumu slēgšanā par karstā ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanu, noplombēšanu un aktu sastādīšanu, līgumā uzliekot par pienākumu pirms un pēc skaitītājā uzstādīšanas saņemt un nodot ar skaitītāju uzstādīšanu saistītu informāciju Liepājas Siltumam, pat paredzot par tā nepildīšanu soda naudu un līgumos norādot tiesības iekasēt maksu par karstā ūdens

lietošanu no attiecīgā lietotāja, pierāda Liepājas Siltuma ekskluzīvo tiesību izmantošanu.

[6.3] Pārsūdzētā lēmuma 9.punktā ir norādīta Konkurences likuma 13.panta ģenerālklausula un 13.panta 1.punkts, ar kuriem noteikts, ka viena no dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas pazīmēm ir atteikšanās slēgt darījumu ar citu tirgus dalībnieku bez objektīvi attaisnojoša iemesla, tādēļ lēmums ir pietiekoši pamatots.

[7] Tiesas sēdē Liepājas Siltuma pilnvarotā pārstāve prasījumu uzturēja pilnā apmērā saskaņā ar iesniegto pieteikumu, atbildētāja pilnvarotās pārstāves pieteikumu neatzina un pamatoja to ar paskaidrojumā tiesai norādītajiem motīviem.

Motīvu daļa

[8] Noklausoties administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus un atzinumu, novērtējot lietas materiālus to kopumā un savstarpējā sakarībā, tiesa atzīst, ka pieteicēja pieteikums ir nepamatots un ir noraidāms.

[9] Pārsūdzētais LR Konkurences padomes lēmums Nr.26 (turpmāk – Lēmums) ir administratīvs akts, kurš izdots 2003.gada 4.jūlijā, tātad minētā administratīvā akta pamatotība un likumība apspriežama pēc tajā brīdī spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, t.sk., pēc Ministru kabineta 1995.gada 13.jūnija noteikumiem „Administratīvo aktu procesa noteikumi”.

[10] Konkurences likuma 13.panta 1.punkts nosaka, ka jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkādā veidā ļaunprātīgi to izmantot Latvijas teritorijā. Tātad, lai personu varētu atzīt par vainīgu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgā izmantošanā, ir jākonstatē sekojošo:

1. vai persona ir tirgus dalībnieks;
2. vai persona kā tirgus dalībnieks atrodas dominējošā stāvoklī;
3. vai personas dominējošo stāvoklis tika izmantots ļaunprātīgi.

[11] Lietā nepastāv strīds par to, ka Liepājas Siltums ir siltumenerģijas piegādes tirgus dalībnieks Liepājas pilsētā un karstā ūdens skaitītāju plombēšanas pakalpojumu tirgus dalībnieks Liepājas pilsētā. Savukārt lietā pastāv strīds par to vai Liepājas Siltums kā siltumenerģijas piegādes tirgus dalībnieks un karstā ūdens skaitītāju plombēšanas pakalpojumu tirgus dalībnieks Liepājas pilsētā atrodas dominējošā stāvoklī.

[11.1] Saskaņā ar Konkurences likuma 1.panta 1.punktu dominējošais stāvoklis ir tirgus dalībnieka vai vairāku tirgus dalībnieku ekonomisks (saimniecisks) stāvoklis konkrētajā tirgū, ja šā dalībnieka vai šo dalībnieku tirgus daļa šajā tirgū ir vismaz 40 procentu un šis dalībnieks vai šie dalībnieki spēj ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci jebkurā konkrētajā tirgū pietiekami ilgā laika posmā, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem vai patērētājiem.

[11.2] Lietā netiek apstrīdēts fakts, ka Liepājas Siltums kā siltumenerģijas piegādes tirgus dalībnieks Liepājas pilsētā atrodas dominējošā stāvoklī.

Tātad lietā ir jānoskaidro fakts vai Liepājas Siltums atrodas dominējošā stāvoklī siltumenerģijas piegādes tirgū spēj ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci jebkurā konkrētajā (karstā ūdens skaitītāju plombēšanas pakalpojumu) tirgū pietiekami ilgā laika posmā, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem vai patērētājiem.

[11.3] Lietā netiek apstrīdēts fakts, ka Liepājas Siltumam pieder normatīvajos aktos piešķirtās ekskluzīvās tiesības veikt karstā ūdens skaitītāju plombēšanas pakalpojumus un arī šo tiesību deleģēšana citām uzņēmēj sabiedrībām.

[11.4] No iepriekš konstatētā izriet, ka Liepājas Siltums kā siltumenerģijas piegādes dominējošs tirgus dalībnieks Liepājas pilsētā, kuram piešķirtas ekskluzīvās tiesības veikt karstā ūdens skaitītāju plombēšanas pakalpojumu sniegšanu un šo tiesību deleģēšanu spēj ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci karstā ūdens skaitītāju plombēšanas pakalpojumu tirgū Liepājas pilsētā pietiekami ilgā laika posmā, darbojoties pilnīgi vai daļēji neatkarīgi no konkurentiem, klientiem vai patērētājiem.

[12] Tiesa secina, ka Liepājas Siltums kā siltumenerģijas piegādes un karstā ūdens skaitītāju plombēšanas pakalpojumu tirgus dalībnieks Liepājas pilsētā atrodas dominējošā stāvoklī, jo atrodas dominējošā stāvoklī kā siltumenerģijas piegādes tirgus dalībnieks spēj ievērojami kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci karstā ūdens skaitītāju plombēšanas pakalpojumu tirgu Liepājas pilsētā.

[13] Tiesa nepiekrīt pieteicēja argumentam, ka atbildētājs, pieņemot lēmumu un atzīstot pieteicēju par karstā ūdens Piegādātāju, nav objektīvi izvērtējis Liepājas domes noteikumu Nr.10 3.2.punktu un 12.punktu.

[13.1] Atbildētājs, izvērtējot Liepājas domes noteikumu Nr.10 3.2.punktu un 12.punktu ar lietā savāktajiem pierādījumiem konstatēja, ka:

- karsta ūdens sagatavošana nav iespējama bez Liepājas Siltuma piegādātās siltumenerģijas;

- karstā ūdens patēriņa skaitītāju uzstādīšanas un plombēšanas pakalpojuma sniedzēji par karstā ūdens skaitītāju uzstādīšanu, noplombēšanu un aktu sastādīšanu ir noslēguši Līgumus tikai ar Liepājas Siltumu;

- Liepājas pilsētas domes 1997.gada 28.augusta lēmuma Nr.441 punkts 1.2.nosaka, ka par apkuri un karsto ūdeni Liepājas pilsētas pašvaldības dzīvokļu saimniecības bezpeļņas organizāciju īrnieki norēķinās ar pakalpojuma sniedzēju;

- Liepājas domes kā normatīvā akta izstrādātāja viedoklis ir, ka Liepājas Siltums ir vērtējams kā Piegādātājs.

[13.2] Konstatējot šos faktus, kurus Liepājas Siltums arī neapstrīd, atbildētājs atzina, ka Liepājas Siltums ir karstā ūdens Piegādātājs Liepājas domes noteikumu Nr. 10 izpratnē.

[14] Tiesa secina, ka atbildētājs ir vispusīgi un objektīvi izvērtējis Liepājas domes noteikumu Nr.10 3.2.punktu un 12.punktu, jo lietā savākie pierādījumi un konstatētie fakti netiek apstrīdēti.

[15] Tiesa nepiekrīt Liepājas Siltuma argumentam, ka no pārsūdzētā lēmuma nav saprotams kā konkrētajā gadījumā ir izpaudusies Liepājas Siltuma ļaunprātība, jo lēmumā nav norādes uz šāda apgalvojuma pietiekami likumīgu pamatojumu.

[15.1] Lēmums pamatots ar Konkurences likuma 13.panta ģenerālklausulu un 13.panta 1.punktu, kurā noteikts, ka viena no dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas pazīmēm ir atteikšanās slēgt darījumu ar citu tirgus dalībnieku bez objektīvi attaisnojoša iemesla.

[15.2] Lēmuma konstatējošā daļā ir secināts, ka Liepājas Siltums atteicis SIA „Dukatra Industrija” noslēgt līgumu par karstā ūdens skaitītāju plombēšanu bez objektīviem attaisnojošiem iemesliem.

[16] Tiesa secina, ka lēmums ir pamatots, jo tanī ir norādīts konkrēts likuma pants un pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmes.

[17] Pastāvot šādiem faktiskiem un tiesiskiem apstākļiem, tiesa uzskata, ka atbildētāja izdots administratīvais akts pēc sava satura nav pretrunā ar Konkurences likuma 13.panta ģenerālklausulu un 1.punktu, līdz ar to Liepājas Siltuma prasība atcelt Konkurences padomes 2003.gada 4.jūlija lēmumu Nr.26 ir noraidāma.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa Likuma 246.-251.pantu, 253.panta pirmo daļu, tiesa

nosprieda:

noraidīt Maksātnešpējīgās akciju sabiedrības „Liepājas Siltums” pieteikumu par LR Konkurences padomes 2003.gada 4.jūlija lēmuma Nr.26 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt divdesmit dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas Administratīvajā apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2004.gada 8.oktobrī.

Tiesnese

(paraksts)

L.Andersone